Utbildningsutskottets betänkande 1985/86:20

om vissa för den grundläggande högskoleutbildningen gemensamma frågor, m. m. (prop. 1985/86:100)

UbU
1985/86:20

Åttonde huvudtiteln

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1985/86:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under avsnittet D. Högskola och forskning rubriken Vissa anslagsfrågor samt punkterna D 1. Universitets- och högskoleämbetet, D 2. Regionstyrelserna för högskolan, D 3. Redovisningscentralerna vid universiteten, D 4. Datorcentralen för högre utbildning och forskning i Stockholm, D 5. Lokalkostnader m. m. vid högskoleenheterna, D 6. Vissa tandvårdskostnader och D 7. Vissa särskilda utgifter inom högskolan m. m. jämte motioner.

1. Vissa gemensamma frågor

Regeringen har under rubriken Vissa anslagsfrågor (s. 197—200) föreslagit riksdagen att bemyndiga regeringen att besluta om överföringar mellan anslag för högskolan i enlighet med vad som förordats i propositionen.

Vidare har regeringen under rubriken Besvärsförbud (s. 202—203) berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som har anförts om rätt att överklaga beslut.

Motionerna

1985/86:Ub502 av Börje Hörnlund (c) vari yrkas att riksdagen beslutar uttala att till läkarutbildningsplatser i Umeå bör rekryteras studerande från Z-, Y-, AC- och BD-län.

1985/86:Ub507 av Olle Aulin m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om en utredning rörande uppdelning av Lunds universitet i flera självständiga enheter.

1985/86:Ub510 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om tillsättande av en lågutbildningsutredning.

1985/86:Ub520 av Catarina Rönnung (s) och Kenth Skårvik (fp) vari yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära en översyn av åldersgränsen för påbörjande av studier till förskollärare.

1985/86:Ub523 av Bo Forslund m. fl. (s) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad

som i motionen anförts om att utbildningen inom tekniksektorn vid högskolan i Sundsvall—Härnösand förstärks inom angivna områden,

4. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om att högskolan i Sundsvall—Härnösand ges organisatoriska förutsättningar för en uppbyggnad av en industrihögskola.

1985/86:Ub547 av Bo Södersten m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen begär att regeringen skyndsamt arbetar för en uppgradering av utbildning och forskning i tekniska ämnen i Bergslagsregionen och i Kopparbergs län och vidtar åtgärder som leder fram till att en teknisk högskola kan etableras i regionen.

1985/86:Ub567 av Per Unckel m. fl. (m) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om ett avbyråkratiseringsprogram för högskolan,

3. att riksdagen beslutar att andelen direktintagna studerande skall ökas till 50 % för alla utbildningslinjer fr. o. m. vårterminen 1987.

1985/86:Ub578 av Birger Hagård (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den föreslagna inskränkningen i besvärsrätten inte kan godkännas av riksdagen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att rätten att anföra besvär hos regeringen i tjänstetillsättningsärenden inom högskolan bör återinföras.

1985/86:Ub579 av Björn Samuelson m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till ökad läkarförsörjning i läkarbristområden i enlighet med vad som i motionen anförts.

1985/86:Ub587 av Karl Boo (c) och Birgitta Hambraeus (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att snara åtgärder bör vidtas för att snarast förverkliga "Bergslagens tekniska högskola" i Falun—Borlänge.

1985/86:Ub604 av Hans Nyhage (m) och Birgitta Rydle (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behörighetskompletteringens påverkan på betygsmedelvärdet.

1985/86:Ub615 av Lars Tobisson m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om Göteborgs botaniska trädgård.

1985/86:Ub620 av Ylva Annerstedt m. fl. (fp) vari — med hänvisning till vad som anförts i den till arbetsmarknadsutskottet remitterade motionen 1985/86:A500 — yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om lokalisering av högskoleutbildning till Södertörn.

1985/86:Ub803 av Karin Söder m. fl. (c) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om behovet av kvalitetsförstärkningar inom högskolan,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om den planerade översynen av högskolans anslags- och styrsystem,

8. att riksdagen beslutar hos regeringen hemställa om upprättandet av en strukturplan för högskolan,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om de mindre högskolornas betydelse.

1985/86:Ub807 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

1. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att ett treårigt program fastställs för att höja kvaliteten i högskolan i enlighet med vad som anförts i motionen,

2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna att de tidigare beslutade besparingarna på högskolan i första hand skall avse högskolornas administration och förvaltning,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående en utvärdering av linjesystemet i syfte att minska linjernas betydelse för administration och resursfördelning.

1985/86:Ub812 av Pär Granstedt m. fl. (c) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om riktlinjer för den kommande översynen av högskolans anslags- och styrsystem.

1985/86:Ub814 av Sven Lundberg m. fl. (s) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av riktade åtgärder för näringslivs- och teknikutveckling i Västernorrlands län innefattande bl. a. tekniksprídnings-, data- och elektronikprojekt.

1985/86:Ub816 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att högskolestyrelserna bör få disponera hela det angivna beloppet under budgetåret 1986/87,

2. att riksdagen beslutar att med ändring i proposition 1985/86:100 bil. 10 Utbildningsdepartementet anvisa 43 910 000 kr., fördelade på högskoleenheterna enligt propositionens modell.

1985/86:Ub817 av Hans Dau (m) vari yrkas att riksdagen begär att regeringen vid utarbetandet av budgetpropositionen för budgetåret 1987/88 beaktar vad i motionen anförts om en omprioritering av det regionalpolitiska stödet till förmån för forskning, utvecklingsarbete och utbildning vid universitetet i Umeå.

1985/86:Ub834 av Gunnar Björk i Gävle (c) och Gunnel Jonäng (c) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

4. att riksdagen begär att regeringen tar initiativ till att skolan får kallas Gävleborgs högskola.

1985/86:Ub838 av Per Unckel m. fl. (m) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

33. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om högskolornas resursplanering.

1985/86:Ub839 av Pär Granstedt m. fl. (c) vari — med hänvisning till vad som anförts i den till arbetsmarknadsutskottet remitterade motionen 1985/86:A497 — såvitt nu är i fråga yrkas

2. att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om en utredning om inrättandet av en högskola för södra Stockholms län.

1985/86:A446 av Lars Ernestam (fp) och Gudrun Norberg (fp) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

2. att riksdagen ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om förläggning av den nya bostads- och fastighetsförvaltningslinjen till Örebro samt möjligheten för högskolan att inom sin anslagsram prioritera basen tekniska ämnen.

1985/86:A449 av Ingemar Konradsson m. fl. (s) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande anslag för teknikutbildning vid högskolorna.

1985/86:A482 av Hans Lindblad (fp) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

1. att riksdagen medger att Gävle—Sandvikens högskola byter namn till Gävleborgs högskola.

1985/86:A493 av Gunnel Jonäng (c) och Gunnar Björk i Gävle (c) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

4. att riksdagen hos regeringen begär att Gävle—Sandvikens högskola får namnet Gävleborgs högskola.

Utskottet

Översyn av högskolans anslags- och styrsystem m. m.

I föregående års budgetproposition anmäldes att en *översyn* skulle göras *av högskolans anslags- och styrsystem.*

Chefen för utbildningsdepartementet anmäler i årets budgetproposition sin avsikt att låta göra den aviserade översynen av högskolans anslags- och styrsystem. En viktig utgångspunkt för en sådan översyn är enligt statsrådet att undersöka möjligheterna att genom förändringar i planerings- och beslutssystemet minska resursåtgången för administrativa funktioner.

I årets budgetproposition erinras om att universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) fått i uppdrag att i samverkan med statskontoret kartlägga hur omfattningen av högskoleenheternas förvaltningsfunktioner förändrats sedan budgetåret 1981/82. De skall också utarbeta en samlad ADB-strategi för högskolan. Vidare har UHÄ fått i uppdrag att redovisa en plan för hur arbetet med att höja den administrativa effektiviteten inom högskolan skall bedrivas.

I ett antal motioner tas upp frågor som enligt motionärernas mening bör innefattas i den kommande översynen eller behandlas samtidigt som översynen görs.

Till grund för den aviserade översynen och för pågående arbete inom UHÄ med hithörande frågor bör enligt motion 1985/86:Ub567 (m) yrkande 1 läggas ett program för "avbyråkratisering", vilket utvecklas i motionen. Högskolan bör få större möjlighet att planera långsiktigt genom att treåriga ramanslag införs och få större frihet att disponera tilldelade medel som i sin helhet skall anvisas direkt via sektorsanslag till grundläggande högskoleutbildning. Regionstyrelserna bör avskaffas. Vidare bör arbetet vid de enskilda högskolorna förenklas t. ex. genom delegering och avskaffande av antalet beslutande organ. Förslag grundade på detta program bör enligt motionärerna föreläggas riksdagen senast våren 1987. Högskolornas planering tas också upp i motion 1985/86:Ub838 (m) yrkande 33. Högskolornas vilja och förmåga att inom givna ramar förnya utbildningen genom omfördelning av tillgängliga resurser bör tas till vara. I motionen anförs exempel från årets budgetproposition på att framförda omfördelningsförslag från högskoleenheterna inte tillmötesgåtts av regeringen.

Enligt motion 1985/86:Ub807 (fp) yrkande 1 har kvaliteten inom högskolan försämrats under flera år. Det behövs därför ett treårigt program för kvalitetshöjning, t. ex. beträffande genomströmning, lärartäthet, fördjupning och forskningsanknytning, utrustning m. m. Målen för programmet skall på det nationella planet fastställas av UHÄ. Det treåriga programmet bör utvärderas i efterhand för att det skall vara möjligt att bedöma om målen kunnat uppfyllas eller om ytterligare insatser behövs. Den aviserade översynen av högskolans anslags- och styrsystem bör enligt motionärernas mening innefatta en utvärdering av linjesystemet (yrkande 4). Inom vissa områden med klart definierade yrkesmål är det naturligt att även fortsättningsvis ha linjer kvar. Men inom andra områden bör större flexibilitet och valfrihet eftersträvas. Därvid bör någon form av friare tillträde till det tidigare filosofiska ämnesområdet övervägas. Vidare bör övervägas möjligheten att minska antalet ledningsorgan inom högskolan. Även i denna motion hävdas att besparingar i första hand bör avse administrationen inom högskolan.

Det är enligt motion 1985/86:Ub803 (c) yrkande 7 viktigt att den länge aviserade översynen påbörjas. En utgångspunkt i arbetet bör vara en fortsatt decentralisering av beslutsfattandet inom högskolan. Vidare bör det splittrade anslagssystemet förenklas. Institutionerna bör garanteras en så stor samlad basresurs som möjligt. Inom det tidigare filosofiska ämnesområdet bör linjerna mera ha en studierådgivande karaktär och friheten att välja ämne vara stor. Motionärerna återkommer i yrkande 8 till det krav på en strukturplan för högskolan som framförts även vid de två närmast föregående riksmötena. En sådan plan skall åstadkomma en bättre anpassning mellan arbetskraftsbehov och utbildningskapacitet. I samband med en sådan plan bör även former utvecklas för att under en tid minska utbildningsvolymen vid en enhet för att senare öka den igen när behoven växer. Även i denna motion understryks behovet av kvalitetsförstärkningar inom högskolan (yrkande 6). Motionärerna anser att det finns många skäl som talar för ökade resurser per capita bl. a. beträffande juridisk, humanistisk, ekonomisk och teknisk utbildning. I motion 1985/86:Ub812 (c) yrkande 1 framförs samma uppfattningar beträffande högskolans anslags- och styrsystem m. m. som förordas i motion 1985/86:Ub803.

Utskottet har erfarit att den aviserade översynen av högskolans anslags- och styrsystem nu har påbörjats och att den sker inom utbildningsdepartementet. I svar på frågor den 13 mars 1986 (prot. 1985/86:95) anförde chefen för utbildningsdepartementet att i ett läge där högskolans utbildning och forskning alltmer blir en angelägenhet för alla delar av samhället är det angeläget att förenkla administrationen i högskolan, så att mångfalden av initiativ, finansieringskällor och intressenter inte verkar hämmande utan blir till något positivt och framåtsyftande. Administrationen på alla nivåer samt styr- och ledningssystemet skall vara ett stöd för vad som försiggår i lärosalar, seminarierum, laboratorier och bibliotek. Översynen skall enligt departementschefen ske snabbt, öppet och i diskussion med dem som är verksamma inom högskolan. En första samlad bedömning och därav föranledda förslag avses föreläggas riksdagen i budgetpropositionen år 1987.

Utskottet anser det värdefullt att arbetet med en översyn av högskolans anslags- och styrsystem nu har påbörjats med angivna utgångspunkter och att arbetet skall bedrivas skyndsamt. Riksdagen får tillfälle att vid nästa riksmöte ta ställning till de förslag som översynen i en första etapp kan leda fram till. Utskottet utgår från att riksdagen därefter så snart det är möjligt föreläggs förslag till reformer som berör anslags- och styrsystemet. Riksdagen bör därför inte nu ta ställning till vissa enskildheter som kommer att beröras av översynsarbetet. Till frågor om resurstillskott budgetåret 1986/87 för förstärkning av den grundläggande högskoleutbildningen och forskningen återkommer utskottet under de skilda anslagen i kommande betänkanden. Något övergripande uttalande om allmänna resursförstärkningar under följande budgetår bör inte göras. Utskottet erinrar om att ett omfattande arbete i olika former nu pågår inför nästa års forskningspolitiska proposition. Riksdagen bör med hänvisning till det anförda avslå motionerna 1985/86:Ub567 yrkande 1 i denna del, 1985/86:Ub803 yrkande 6 och yrkande 7 i denna del, 1985/86:Ub807 yrkandena 1 och 4, 1985/86:Ub812 yrkande 1 i denna del och 1985/86:Ub838 yrkande 33.

Eftersom översynen av högskolans anslags- och styrsystem skall omfatta all administration m. m. inom högskolan kommer den även att avse regionstyrelsernas uppgifter och roll. Som statsrådet anförde i sitt frågesvar har utbildningen och forskningen en betydelsefull roll att spela för att åstadkomma en balanserad regional utveckling. Därför är det viktigt att det finns *en organisation för att tillgodose regionala behov på högskolans område.* Med hänvisning till att en översyn av högskolans anslags- och styrsystem inletts bör riksdagen enligt utskottets mening inte nu uttala sig om eventuella förändringar av den regionala organisationen. Riksdagen bör avslå motionerna 1985/86:Ub567 yrkande 1 och 1985/86:Ub803 yrkande 7 i de delar de avser avskaffande av regionstyrelserna. Under punkt 3 i detta betänkande behandlar utskottet anslaget Regionstyrelserna jämte motionsyrkanden beträffande anslagsbeloppet budgetåret 1986/87. Utskottet föreslår att riksdagen även avslår motion 1985/86:Ub812 yrkande 1 i den del som avser en decentralisering av beslut från UHÄ till regionstyrelserna.

Utskottet uttalade vid föregående riksmöte med anledning av motionsyrkanden att det behövs en planering på både lång och kort sikt inför de förändringar som blir nödvändiga när ungdomskullarna minskar och ar-

betsmarknaden förändras (UbU 1984/85:24, s. 8—9). Planering för sådana förändringar och för en fortgående omstrukturering av utbildningsutbudet ingår i högskolemyndigheternas arbete på alla nivåer utan att *en* särskild *strukturplan* upprättas. Med de ständiga förändringar som utbildningssystemet måste genomgå skulle en övergripande strukturplan snabbt bli föråldrad.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub803 yrkande 8 och 1985/86:Ub812 yrkande 1 i denna del.

Tidigare beslutad besparing inom högskolan budgetåret 1986/87

Riksdagen beslöt vid riksmötet 1984/85 (prop. 1984/85:100, UbU 1984/85:24, rskr. 1984/85:290) att högskoleenheterna budgetåret 1986/87 skall spara sammanlagt 43,915 milj. kr. För varje högskoleenhet angavs storleken på det belopp som resp. enhet inte skulle få disponera av anvisade medel. Högskoleenheterna skulle själva avgöra hur besparingen skall fördelas på olika anslag. UHÄ har fått i uppdrag att senast den 15 maj 1986 redovisa hur högskoleenheterna fördelat beloppen.

I motion 1985/86:Ub807 (fp) yrkas (yrkande 2) att de *besparingar om* sammanlagt *43,915 milj. kr.* budgetåret 1986/87 som riksdagen beslöt om vid föregående riksmöte i första hand skall avse högskolornas administration och förvaltning. Besparingarna bör endast undantagsvis innebära minskat antal alternativa kurser eller studiegångar.

Enligt motion 1985/86:Ub816 (vpk) bör riksdagen besluta att det belopp om 43,91 milj. kr. som enligt riksdagens beslut vid föregående riksmöte skall sparas i stället skall anvisas till högskoleenheterna och att de skall få disponera hela detta belopp.

Utskottet anser att riksdagen inte bör ändra sitt tidigare beslut om besparing budgetåret 1986/87 på samtliga högskoleenheters anvisade medel. Utskottet anser att resursförstärkningar i stället bör avse mera riktade insatser. I kommande betänkanden behandlar utskottet sådana frågor under olika anslag till grundläggande högskoleutbildning, forskning och investeringar. Utskottet anser också att högskoleenheterna, i enlighet med föregående riksmötes beslut, själva skall få avgöra hur de nu aktuella besparingarna skall fördelas på olika anslag. Utskottet förutsätter dock att besparingarna inte kommer att innebära avsteg från fastställda planeringsramar för utbildningen. Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub807 yrkande 2 och 1985/86:Ub816.

Besvärsförbud

Riksdagen antog vid riksmötet 1983/84 (prop. 1983/84:120, KU 1983/84:23, rskr. 1983/84:250) riktlinjer för *rätten att till regeringen överklaga beslut*, vilka innebär att ärenden som kan prövas av två eller flera instanser under regeringen normalt inte bör få överklagas till regeringen. Vid följande riksmöte godkände riksdagen (prop. 1984/85:57, UbU 1984/85:9, rskr. 1984/85:115) att möjligheterna att hos regeringen fullfölja besvär, som har prövats av UHÄ, inte borde kvarstå i fråga om beslut om tjänster inom högskolan. Frågor som rör central antagning till högskolan kan sedan år

1982 inte överklagas till regeringen. I budgetpropositionen bereds nu riksdagen tillfälle att ta del av vad som anförts om att inte heller övriga beslut som fattas av en lokal högskolemyndighet och som prövas av UHÄ skall kunna få överklagas till regeringen efter den 30 juni 1986.

Den föreslagna inskränkningen av rätten att anföra besvär bör enligt motion 1985/86:Ub578 (m) yrkande 1 inte godkännas av riksdagen. Om en sådan inskränkning skall göras bör regeringen förelägga riksdagen konkreta förslag om vilka ärendegrupper inskränkningen skall gälla. Enligt motionärens mening bör dessutom rätten att anföra besvär hos regeringen i tjänstetillsättningsärenden återinföras (yrkande 2).

Som utskottet redovisat har riksdagen vid de två föregående riksmötena fattat beslut om inskränkning av rätten att anföra besvär till regeringen över lokala högskolemyndigheters beslut. Utskottet anser att det inte finns någon anledning för riksdagen att ändra sitt ställningstagande i dessa frågor varför yrkande 2 i motion 1985/86:Ub578 bör avslås av riksdagen. Utskottet har inte någon erinran mot att riktlinjerna från riksmötet 1983/84 nu fullföljs i så måtto att rätten att anföra besvär till regeringen över beslut av lokal högskolemyndighet tas bort även i fråga om återstående ärendetyper. I propositionen anges vilka typer av ärenden det gäller, nämligen frågor om tillstånd att studera enligt äldre studieordning, avläggande av äldre examina, tillgodoräknande av betyg och utbildning, rätt till ersättning under praktikperiod, byte av studieort m. m. Utskottet delar statsrådets uppfattning att dessa frågor inte kan anses angelägnare för en enskild än beslut om tillsättning av tjänst. Prövning i två instanser är därför tillräckligt. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub578 yrkande 1 och utan erinran lägger till handlingarna vad som har anförts om rätten att överklaga beslut.

Överföringar mellan anslag

Regeringen begär liksom tidigare år riksdagens bemyndigande att få göra överföringar mellan anslag för högskolan.

Utskottet tillstyrker att regeringen får det begärda bemyndigandet.

Organisatoriska frågor

Enligt motion 1985/86:Ub507 (m) bör riksdagen begära en utredning rörande uppdelning av *universitetet i Lund* i flera självständiga enheter.

Utskottet vill erinra om att utskottet under föregående riksmöte utförligt behandlat denna fråga (UbU 1984/85:2, s. 9—10 samt 1984/85:24 s. 10—11). Därvid redovisades att frågan dels utretts genom UHÄ:s och universitetets försorg, dels diskuterats och lett till beslut i universitetsstyrelsen och ställningstagande i UHÄ:s anslagsframställning till regeringen inför budgetåret 1985/86. Utskottet förklarade sig inte berett att föreslå en ny utredning och prövning av frågan. Utskottet intar även nu samma ståndpunkt och avstyrker härmed motion 1985/86:Ub507.

Enligt motion 1985/86:Ub839 (c) yrkande 2 (med motivering i motion 1985/86:A600) bör riksdagen besluta att hos regeringen hemställa om en utredning om inrättande av *en högskola för södra delen av Stockholms län.*

Motionärerna anser att obalansen mellan den norra och den södra delen av regionen bör motverkas genom att en ny högskola med ett förhållandevis brett utbildningsutbud etableras för den södra regionen.

I motion 1985/86:Ub620 (fp) (med motivering i motion 1985/86:A497) hemställs att högskoleutbildning skall lokaliseras till Södertörn. Motionären hävdar att delningar av storstadsuniversitet i andra länder gett mycket positivt resultat och anför att en fast högskoleutbildning bör etableras i Södertälje.

Utskottet konstaterade med anledning av ett liknande motionsyrkande vid föregående riksmöte (UbU 1984/85:24, s. 11) att den enklaste vägen att nå motionärernas syfte är att anordna decentraliserad högskoleutbildning. Genom detta tillvägagångssätt kan kostnader för ytterligare en högskoleförvaltning undvikas. Med hänvisning till de regler som gäller för decentraliserad högskoleutbildning föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub620 och 1985/86:Ub839 yrkande 2.

Regional utveckling

I de inledande avsnitten av utbildningshuvudtiteln behandlar chefen för utbildningsdepartementet utbildningens och forskningens betydelse för den regionala utvecklingen. Därvid erinras om att riksdagen (prop. 1984/85:115, AU 1984/85:13, rskr. 1984/85:354) godkänt en strategi för att mera medvetet och planmässigt utnyttja utbildningsväsendet som ett instrument i regionalpolitiken. Ett antal exempel redovisas där särskilda medel anvisats av regionalpolitiska skäl till olika satsningar och projekt i olika högskoleregioner och vid skilda högskoleenheter, bl. a. universitetet i Umeå, högskolan i Sundsvall—Härnösand och högskolor som verkar i Bergslagen.

Enligt motion 1985/86:Ub817 (m) bör regeringen vid utarbetandet av budgetpropositionen för budgetåret 1987/88 omfördela medel från det regionalpolitiska stödet till förmån för den fasta organisationen för forskning, utvecklingsarbete och utbildning vid *universitetet i Umeå*. En sådan omfördelning är enligt motionärens mening samhällspolitiskt motiverad då det regionalpolitiska stödet är av kortsiktig typ medan satsning på forskning och utbildning vid universitetet på sikt kan åstadkomma en högteknologisk industri och förnyelse inom de befintliga basnäringarna. UHÄ bör få i uppdrag att utreda denna fråga och lämna förslag om vilka verksamhetsområden som det i ett nationellt perspektiv ter sig mest angeläget att öka.

Utskottet erinrar om att riksdagen år 1985 vid behandlingen av propositionen om regionalpolitiken anvisat sammanlagt 33 milj. kr. för en fyraårsperiod i syfte att med hjälp av extra insatser inom utbildning och forskning främja utvecklingen inom Umeå högskoleregion (prop. 1984/85:115, AU 1984/85:13, rskr. 1984/85:354). Som skäl för denna satsning anfördes bl. a. att forsknings- och utbildningsinsatser ur regionalpolitisk synvinkel bedöms ha en särskild betydelse i norra Sverige beroende dels på närings- och sysselsättningsstrukturen, dels på att kunskaps- och utvecklingscentra utanför högskolan där är få och volymmässigt små. Av de anvisade medlen gick 20 milj. kr. till universitetet i Umeå för att underlätta den satsning inom det biotekniska området som påbörjats där. Utskottet förutsätter att sådana i

särskild ordning finansierade insatser i högskolan som innebär att utbildningsväsendet utnyttjas som ett instrument i regionalpolitiken även planeras på ett sådant sätt att kontinuitet och planmässighet i högskolans utveckling främjas. Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub817.

En högskolas betydelse för utvecklingen i en region tas upp också i motionerna 1985/86:Ub523 (s) och 1985/86:Ub814 (s) i vilka framförs krav på utveckling av *högskolan i Sundsvall—Härnösand.* I motion 1985/86:Ub523 yrkandena 1 och 4 räknas ett antal områden upp inom vilka utbildningen vid högskolan behöver byggas upp och förstärkas i syfte att få till stånd vad som benämns en industrihögskola. Till en sådan bör höra även en forsknings- och utvecklingsorganisation. Motionärerna hänvisar till det utredningsarbete i frågan som genomförs av länsstyrelsen i Västernorrlands län. Enligt motion 1985/86:Ub814 yrkande 1 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna behovet av riktade åtgärder i särskild ordning för näringslivs- och teknikutveckling i Västernorrlands län innefattande bl. a. tekniskpridnings-, data- och elektronikprojekt. Motionärerna hävdar att planeringen för sådana projekt är så långt gången i detta län att åtgärder omedelbart kan vidtas.

I årets budgetproposition redovisas att högskolan i Sundsvall—Härnösand har erhållit särskilda, regionalpolitiskt motiverade medel för utveckling av ett regionalt nätverk för tekniskpridning. En redovisning av detta utvecklingsarbete har enligt vad utskottet erfarit lämnats i samband med högskolans anslagsframställning för budgetåret 1987/88. Mot denna bakgrund bör riksdagen inte nu ta ställning till dessa frågor. Det ankommer i övrigt på högskolemyndigheterna att i det ordinarie budgetarbetet ta fram underlag för riksdagens och regeringens beslut beträffande den fortsatta utvecklingen av högskolan i Sundsvall—Härnösand. I årets budgetproposition föreslås en fördubbling av antalet nybörjarplatser, från 30 till 60, på den tvååriga produktionsteknikerlinjen vid denna högskola. Denna fråga, liksom frågor om annan grundläggande högskoleutbildning och om kontaktverksamhet, behandlar utskottet i senare betänkanden. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub523 yrkandena 1 och 4 samt 1985/86:Ub814 yrkande 1.

Insatser för *den tekniska högskoleutbildningen inom Bergslagen* aktualiseras i fyra motioner.

Enligt motion 1985/86:Ub547 (s) bör riksdagen begära att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder för att öka den tekniska utbildningen och forskningen inom Bergslagen och för att en fullständig, modern teknisk högskola skall kunna etableras i regionen. Motionärerna anser att både kortare teknisk högskoleutbildning och den senare delen av civilingenjörsutbildning bör lokaliseras till högskolan i Borlänge—Falun och anknytas till industrin i Borlänge. Även i motion 1985/86:Ub587 (c) yrkas åtgärder för att i Falun—Borlänge snarast förverkliga vad som i motionen benämns "Bergslagens tekniska högskola". Motionärerna betonar den tekniska utbildningens och forskningens betydelse för att förnya industrin i området och skapa ny verksamhet i framtidsinriktade högteknologiska branscher.

Det är enligt motion 1985/86:A449 (s) betydelsefullt att den tekniska utbildningen ökar vid högskolorna i Bergslagen. Vid fördelningen av anslag inom denna sektor bör därför särskild hänsyn tas härtill (yrkande 3). Enligt motion 1985/86:A446 yrkande 2 i denna del bör högskolan i Örebro få möjlighet att inom sin anslagsram prioritera den tekniska utbildningen.

Utskottet vill med anledning av motionerna anföra följande.

I budgetpropositionen (bil. 10 s. 42) redovisas ett samarbetsprojekt mellan högskoleenheterna och regionstyrelsen i Uppsala högskoleregion, högskolan i Karlstad samt regionstyrelsen i Göteborgs högskoleregion. Projektet syftar främst till resursmobilisering och samverkan inom områdena teknik och ekonomi. Detta samarbetsprojekt har i vissa sammanhang kallats Bergslagens tekniska högskola. Enligt vad utskottet inhämtat är avsikten med projektet inte att bygga upp en ny teknisk högskola i regionen utan att samordna och utveckla den tekniska högskoleutbildningen vid de existerande högskolorna i Bergslagen. Resultatet av arbetet inom projektet har ännu inte redovisats.

I den nyligen framlagda propositionen 1985/86:125 (bil. 10 industridepartementet) om tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1985/86 föreslås att medel skall anvisas för utveckling av Bergslagen. Förslaget har formen av ett treårigt ramprogram där innehållet får preciseras efter hand. Av totalt 425 milj. kr. avser 84 milj. kr. under denna treårsperiod forskning, teknisk utveckling, teknikspridning och utbildning på högskole- och gymnasieskolnivå. Genom detta förslag blir önskemålen i motionerna om att regeringen skall föreslå riksdagen att anvisa medel för insatser för den tekniska högskoleutbildningen och forskningen i Bergslagen tillgodosedda. De former som denna utbildning får kommer att konkretiseras i det fortsatta planeringsarbetet. Utskottet förutsätter att detta planeringsarbete tar i beaktande inriktningen av det totala utbildningsutbudet i regionen till vilket medel anvisas i vanlig ordning via anslagen till grundläggande högskoleutbildning, forskning, forskningsanknytning och kontaktverksamhet. Utskottet har i sitt yttrande UbU 1985/86:3y till arbetsmarknadsutskottet behandlat denna del av proposition 1985/86:125. Utskottet har inte underlag för att ta ställning till lokaliseringen av den kommande, utökade tekniska högskoleutbildningen i Bergslagen men förutsätter att utbildningen anordnas av de existerande högskoleenheterna dels på högskoleorterna, dels i decentraliserad form. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub547, 1985/86:Ub587, 1985/86:A446 yrkande 2 i denna del och 1985/86:A449 yrkande 3.

Enligt motion 1985/86:Ub803 (c) yrkande 9 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna *de mindre högskolornas betydelse* för fortbildning och vidareutbildning samt för näringslivet i den region där de är verksamma. Det är angeläget att konsolidera och vidareutveckla dessa högskolor bl. a. för att främja en regional balans.

Utskottet erinrar om att de mindre högskolornas betydelse för den region där de är verksamma starkt har betonats både i föregående års och i årets budgetproposition. Förslag framläggs nu för riksdagen under sektorsanslagen som syftar till att bredda basen för dessa högskolor och bidra till den

fortsatta, nödvändiga omstruktureringen av deras utbildningsutbud. I budgetpropositionen (bil. 10 s. 41—43) erinras också om olika särskilda insatser som gjorts under senare tid för att stärka vissa små och medelstora högskolors betydelse för den regionala utvecklingen.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att något särskilt uttalande av riksdagen i frågan inte är nödvändigt. Riksdagen bör därför avslå motion 1985/86:Ub803 yrkande 9.

Enligt motionerna 1985/86:Ub834 (c) yrkande 4, 1985/86:A482 (fp) yrkande 1 och 1985/86:A493 (m) yrkande 4 bör *högskolan i Gävle—Sandviken* byta namn till Gävleborgs högskola. Någon närmare motivering för detta anförs inte i motionerna.

Utskottet erinrar om att det ankommer på regeringen att fastställa högskoleenheternas benämning. Utskottet erinrar vidare om att samtliga högskoleenheter som tillkom i samband med högskolereformen år 1977 (prop. 1976/77:59, UbU 1976/77:20, rskr. 1976/77:246) normalt fick namn som anger till vilken ort eller vilka orter enheten lokaliserades. Från dessa högskoleorter kan högskolorna decentralisera utbildning. Samtliga universitet och högskolor i landet är riksrekryterande samtidigt som de har en särskild betydelse för den region och del av landet som de är belägna i. En benämning som utgår från en viss del av landet, t. ex. län eller landskap, skulle kunna ge uppfattningen att högskolan är avsedd enbart för detta område. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub834 yrkande 4, 1985/86:A482 yrkande 1 och 1985/86:A493 yrkande 4.

Tillträde till högskoleutbildning

Tillträdesutredningen tillsattes år 1983 för en samlad översyn av de regler som infördes i samband med högskolereformen år 1977. Utredningen har avlämnat ett betänkande (SOU 1985:57) Tillträde till högskolan och en rapport (SOU 1985:59) Prov för urval till högskolan. Betänkandet har remitterats till ett stort antal instanser. Remisstiden går ut den 16 juni 1986. Förslag kan således föreläggas riksdagen tidigast under riksmötet 1986/87.

En *lågutbildningsutredning* bör enligt motion 1985/86:Ub510 (vpk) tillsättas. Den sociala snedrekryteringen till högskoleutbildning är enligt motionen fortfarande mycket markant. Tillträdesutredningens betänkande visar att förutsättningarna för att söka till högskolan grundläggs redan innan en övergång till högskolan blir aktuell. Mot denna bakgrund begär motionärerna att en total kartläggning görs av utbildningsnivån för olika grupper i samhället. Vidare bör en genomgripande undersökning göras av vilka mekanismer i samhället som styr och bestämmer olika gruppers och människors utbildningsnivå. En sådan undersökning bör omfatta hela utbildningssystemet från förskolan och uppåt. Syftet med en utredning av detta slag skall vara att lägga grund för ett program med åtgärder som motverkar den sociala snedrekryteringen.

Utskottet hänvisar till att tillträdesutredningen har konstaterat att tillträdesreglerna har ett begränsat inflytande på den sociala rekryteringen till högskolan. Innan något nytt utredningsarbete övervägs bör emellertid re-

missbehandlingen av tillträdesutredningens betänkande avslutas och de förslag som utredningsbetänkandet och remissvaren föranleder föreligga. Utskottet kan således inte tillstyrka att en ny utredning av det slag som föreslås i motionen skall tillsättas. Riksdagen bör avslå motion 1985/86:Ub510.

Enligt motionerna 1985/86:Ub502 (c) och 1985/86:Ub579 (vpk) bör läkarbristen i vissa områden i landet avhjälpas genom att sökande till *läkarutbildning* från dessa områden får ett visst företräde.

En översyn av reglerna för tillträde till *förskollärarutbildning* begärs i motion 1985/86:Ub520 (s, fp). Syftet med översynen bör vara att överväga en nedre åldersgräns för tillträde.

I motion 1985/86:Ub604 (m) begärs att *behörighetskomplettering* skall kunna både höja och sänka betygsmedelvärdet vid urval till högre utbildning och inte som nu endast sänka det.

Utskottet vill med anledning av motionerna 1985/86:Ub502 och 1985/86:Ub579 framhålla att all högskoleutbildning i landet är riksrekryterande. Mot denna bakgrund anser utskottet att det skulle vara principiellt fel att avsätta vissa antagningsplatser på läkarlinjen för regional rekrytering. Riksdagen bör således avslå motionerna.

Riksdagen bör med hänvisning till pågående remissbehandling och kommande beredning av tillträdesutredningens förslag avslå motion 1985/86:Ub520. I detta sammanhang erinras om att UHÄ har regeringens uppdrag att se över förskollärar- och fritidspedagogutbildningarna.

Slutligen föreslår utskottet att riksdagen avslår även motion 1985/86:Ub604 då frågor om behörighetskomplettering m. m. behandlas i tillträdesutredningens betänkande.

Andelen *direktantagna studerande* från gymnasieskolan med högst två år gamla betyg bör enligt motion 1985/86:Ub567 (m) yrkande 3 öka till 50 % för alla utbildningslinjer fr. o. m. vårterminen 1987.

Utskottet anser att då tillträdesutredningens betänkande nu föreligger och förslag till riksdagen kan väntas under riksmötet 1986/87 bör något beslut om ändring av de nuvarande reglerna för tillträde inte fattas nu. Riksdagen bör därför avslå yrkande 3 i motion 1985/86:Ub567.

Göteborgs botaniska trädgård

Göteborgs botaniska trädgård har kommunen som huvudman. Statsbidrag till verksamheten utgår sedan år 1961 via anslag till universitetet i Göteborg. Avtalet mellan staten och Göteborgs kommun sades upp från statens sida år 1985. För närvarande pågår förhandlingar om den framtida verksamheten.

Enligt motion 1985/86:Ub615 (m) skulle framtiden för trädgården äventyras om inte en fortsatt ekonomisk samverkan mellan staten och kommunen kan uppnås på i stort sett samma villkor som gällt tidigare. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Med hänsyn till att pågående förhandlingar ännu inte avslutats anser utskottet att riksdagen inte bör göra något uttalande i frågan. Motion 1985/86:Ub615 bör avslås av riksdagen.

Åberopande det anförda hemställer utskottet

1. beträffande *översyn av högskolans anslags- och styrsystem*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub567 yrkande 1 i denna del, 1985/86:Ub803 yrkande 6 och yrkande 7 i denna del, 1985/86:Ub807 yrkandena 1 och 4, 1985/86:Ub812 yrkande 1 i denna del och 1985/86:Ub838 yrkande 33,

2. beträffande *en organisation för att tillgodose regionala behov på högskolans område*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub567 yrkande 1 i denna del, 1985/86:Ub803 yrkande 7 i denna del och 1985/86:Ub812 yrkande 1 i denna del,

3. beträffande *en strukturplan för högskolan*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub803 yrkande 8 och 1985/86:Ub812 yrkande 1 i denna del,

4. beträffande *tidigare beslutade besparingar inom högskolan budgetåret 1986/87*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub807 yrkande 2 och 1985/86:Ub816,

5. beträffande *rätt att till regeringen överklaga vissa beslut av lokal högskolemyndighet*
att riksdagen med avslag på motion 1985/86:Ub578 yrkande 1 utan erinran lägger till handlingar vad som har anförts i proposition 1985/86:100,

6. beträffande *rätt att till regeringen överklaga beslut i fråga om tjänster inom högskolan*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub578 yrkande 2,

7. beträffande *överföringar mellan anslag för högskolan*
att riksdagen bemyndigar regeringen att göra överföringar i enlighet med vad som förordats i proposition 1985/86:100,

8. beträffande *uppdelning av universitetet i Lund*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub507,

9. beträffande *en högskola för södra delen av Stockholms län*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub620 och 1985/86:Ub839 yrkande 2,

10. beträffande *omfördelning av medel från det regionalpolitiska stödet till universitetet i Umeå*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub817,

11. beträffande *utveckling av högskolan i Sundsvall—Härnösand*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub523 yrkandena 1 och 4 samt 1985/86:Ub814 yrkande 1,

12. beträffande *teknisk högskoleutbildning och forskning i Bergslagen*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub547, 1985/86:Ub587, 1985/86:A446 yrkande 2 i denna del och 1985/86:A449 yrkande 3,

13. beträffande *uttalande om de mindre högskolornas betydelse*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub803 yrkande 9,

14. beträffande *högskolan i Gävle—Sandviken*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub834 yrkande 4, 1985/86:A482 yrkande 1 och 1985/86:A493 yrkande 4,

15. beträffande *en lågutbildningsutredning*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub510,

16. beträffande *tillträde till läkarutbildning*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub502 och 1985/86:Ub579,

17. beträffande *tillträde till förskollärarutbildning*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub520,

18. beträffande *tillgodoräknande av betyg från behörighetskompletteringvid tillträde till högre utbildning*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub604,

19. beträffande *andelen direktantagna studerande*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub567 yrkande 3,

20. beträffande *Göteborgs botaniska trädgård*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub615.

2. Universitets- och högskoleämbetet

Utskottet tillstyrker regeringens under punkt D 1 (s. 204—206) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Universitets- och högskoleämbetet* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 86 883 000 kr.

3. Regionstyrelserna för högskolan

Regeringen har under punkt D 2 (s. 206—207) föreslagit riksdagen att till Regionstyrelserna för högskolan för budgetåret 1986/87 anvisa ett förslagsanslag av 12 989 000 kr.

Motionerna

1985/86:Ub807 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

3. att riksdagen beslutar att regionstyrelserna inom högskolan skall avskaffas och därmed under anslaget D 2. Regionstyrelserna för högskolan anslå 9 000 000 kr. lägre än regeringen föreslagit.

1985/86:Ub838 av Per Unckel m. fl. (m) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

35. att riksdagen beslutar att till D 2. Regionstyrelserna för högskolan för budgetåret 1986/87 anvisa ett förslagsanslag av 2 989 000 kr.

Utskottet

Regionstyrelserna för högskolan infördes genom 1977 års högskolereform. De har till uppgift att planera och samordna den grundläggande högskoleutbildningen i respektive högskoleregion, främja denna utbildnings forsk-

ningsanknytning samt svara för frågor som är gemensamma för två eller flera högskoleenheter.

Under anslagsrubriken erinrar departementschefen om sin avsikt att låta se över högskolans anslags- och styrsystem. När resultatet av denna översyn föreligger bör ställning tas till resurser för bl. a. regionstyrelserna. Statsrådet föreslår att riksdagen för nästa budgetår anvisar 12 989 000 kr. till regionstyrelserna.

I motion 1985/86:Ub807 (fp) begärs att riksdagen skall besluta avveckla regionstyrelserna och i konsekvens därmed under anslaget anvisa ett belopp som är 9 000 000 kr. lägre än vad regeringen föreslagit (yrkande 3). Den övergripande utbildningsplanering som kan vara aktuell inom varje region bör enligt motionen ombesörjas av högskolorna utan den administrativa överbyggnad som regionstyrelserna utgör.

Enligt motion 1985/86:Ub838 (m) yrkande 35 bör riksdagen under förevarande anslag för nästa budgetår anvisa 2 989 000 kr. Motionärerna hänvisar till att förslag i annat sammanhang lagts fram om att regionstyrelserna skall avskaffas. Därför föreslås nu att anslaget i förhållande till regeringens hemställan minskas med 10 milj. kr. Resterande medel avsätts för avvecklingen och överföring av vissa arbetsuppgifter till andra beslutande organ inom högskolan.

Som utskottet relaterat i det föregående under punkten 1 har utbildningsministern nyligen i svar på frågor i riksdagen meddelat att översynen av högskolans anslags- och styrsystem nu inletts inom departementet. En första samlad bedömning och därav föranledda förslag avses föreläggas riksdagen i budgetpropositionen år 1987. Nuvarande organisatoriska form för att tillgodose regionala behov på högskolans område måste enligt utbildningsministern finnas så länge en annan och bättre lösning inte kommit till stånd. Utskottet avstyrker med hänvisning till nämnda översyn båda motionsyrkandena och föreslår att riksdagen anvisar de medel som regeringen begärt under anslaget.

Åberopande det anförda hemställer utskottet

beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen till *Regionstyrelserna för högskolan* med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motionerna 1985/86:Ub807 yrkande 3 och 1985/86:Ub838 yrkande 35 för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 12 989 000 kr.

4. Redovisningscentralerna vid universiteten

Utskottet tillstyrker regeringens under punkt D 3 (s. 207) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Redovisningscentralerna vid universiteten* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

5. Datorcentralen för högre utbildning och forskning i Stockholm

Utskottet tillstyrker regeringens under punkt D 4 (s. 207—208) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Datorcentralen för högre utbildning och forskning i Stockholm* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.

6. Lokalkostnader m. m. vid högskoleenheterna

Utskottet tillstyrker regeringens under punkt D 5 (s. 208—209) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Lokalkostnader m. m. vid högskoleenheterna* för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 1 316 947 000 kr.

7. Vissa tandvårdskostnader

Utskottet tillstyrker regeringens under punkt D 6 (s. 209—211) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Vissa tandvårdskostnader* för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 86 902 000 kr.

8. Vissa särskilda utgifter inom högskolan m. m.

Regeringen har under punkt D 7 (s. 211—213) föreslagit riksdagen att till Vissa särskilda utgifter inom högskolan m. m. för budgetåret 1986/87 anvisa ett reservationsanslag av 11 988 000 kr.

Motionerna

1985/86:Ub598 av Karin Söder m. fl. (c) vari — med hänvisning till vad som anförts i den till kulturutskottet remitterade motionen 1985/86:Kr 312 — yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till en ökad utbytesverksamhet på högskolenivå med utbytesstudenter från u-länderna i enlighet med vad som anförts i motionen.

1985/86:Ub807 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

6. att riksdagen beslutar att under anslaget D 7. Vissa särskilda utgifter inom högskolan m. m. anslå 2 500 000 kr. utöver vad regeringen har föreslagit för att användas i arbetet med att internationalisera grundutbildningen.

1985/86:Ub812 av Pär Granstedt m. fl. (c) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om åtgärder för en ökad internationalisering inom den högre utbildningen.

1985/86:Ub827 av Alf Svensson (c) vari — med hänvisning till vad som anförts i den till socialförsäkringsutskottet remitterade motionen 1985/86:Sf520 — såvitt nu är i fråga yrkas

5. att riksdagen beslutar hos regeringen begära förslag till inrättande av en instans för meritvärdering av invandrares utbildningar från hemlandet.

Under förevarande anslag finns en anslagspost till UHÄ:s disposition. Ur denna utgår medel till *internationalisering av högskolan.* UHÄ anmäler i sin anslagsframställning för budgetåret 1986/87 att medlen fördelas främst med utgångspunkt i lokala långsiktiga handlingsprogram som redovisats av högskoleenheterna. Innevarande budgetår används 3 804 000 kr. för verksamheten.

I motion 1985/86:Ub807 (fp) yrkande 6 betonas betydelsen av internationalisering av den grundläggande högskoleutbildningen. Med hänvisning härtill yrkas att ytterligare 2,5 milj. kr. skall anvisas under förevarande anslag för att finansiera projekt som gäller internationalisering.

Även i motion 1985/86:Ub812 (c) yrkande 3 anförs att det är viktigt att uppmuntra internationellt utbyte inom högre utbildning. Den svenska högskolan kan tillföras nya impulser om svenska studenter får möjlighet att genomföra delar av sin utbildning utomlands och om utländska studenter kan komma till Sverige. Därför bör åtgärder vidtas för att öka internationaliseringen, t. ex. tillgodoräknande av utländska studier i svenska examina, ökade kvoter för utländska studenter och införandet av kompletterande kurser för svenska studenter som söker till utländsk utbildning. Särskilt viktigt är det enligt motionärernas mening att främja ett nordiskt studerandeutbyte.

Förslag till en utökad utbytesverksamhet med studenter från Sverige och u-länder begärs i motion 1985/86:Ub598 (c).

Utskottet har i tidigare sammanhang betonat betydelsen av internationella kontakter av olika slag inom högskolan. Därför är det viktigt att högskoleenheterna utarbetar handlingsprogram för hur internationaliseringsarbetet skall bedrivas. Utöver de medel som UHÄ disponerar för internationalisering kan högskoleenheterna inom sina ramar använda även andra medel för denna verksamhet om detta bedöms lämpligt och möjligt. Medel för internationalisering av högskolan anvisas även under anslaget Kulturellt utbyte med utlandet, vilket bereds av kulturutskottet. Bland de ändamål som finansieras under detta anslag ingår försöksverksamhet med s. k. integrerad utlandsutbildning (IUU) som bedrivs i samarbete med UHÄ. Denna utbildning innebär att högskoleenheter och institutioner i Sverige och ett annat land kommer överens om att de studerande kan förlägga viss del av sin utbildning till det andra landet med på förhand garanterat tillgodoräknande av resp. kurser eller kursmoment.

Regeringen gav den 5 september 1985 Svenska institutet i uppdrag att utarbeta ett förslag om hur ett informations- och dokumentationscentrum skall organiseras, som skall främja internationell rörlighet bland studerande, lärare och forskare inom högskolan samt elever och lärare inom ungdomsskolan. Vidare skall institutet pröva vilka andra insatser som behövs för att stödja och främja utbytet av studerande och lärare/forskare. Bland de frågor som institutet skall behandla hör ansvarsfördelningen mellan myndigheter och organ som skall främja studerandeutbyte och anordnandet av intensivkurser i andra språk än engelska.

Med hänvisning till det anförda och till det statsfinansiella läget föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub598, 1985/86:Ub807 yrkande 6 och 1985/86:Ub812 yrkande 3.

Frågan om *värdering av utländsk högre utbildning* tas upp i motion 1985/86:Ub827 (c). Enligt motionens yrkande 5 (med motivering i motion 1985/86:Sf520) bör riksdagen hos regeringen begära förslag om inrättande av en särskild instans eller myndighet för sådan meritvärdering. Motionären anför att många hit invandrade personer i sina hemländer har tillägnat sig en kvalificerad utbildning. Det kan emellertid vara svårt att nyttja dessa kunskaper i Sverige, då här i regel krävs att behörighet och kompetens är verifierade, t. ex. genom ett svenskt högskolebetyg. Den särskilda instansen eller myndigheten skulle, menar motionären, på begäran utfärda ett intyg som visar vilken svensk utbildning som resp. utländska examen svarar emot.

Med anledning av motionsyrkandet vill utskottet erinra om att UHÄ sedan budgetåret 1984/85, med särskilda medel ur förevarande anslag, bedriver en försöksverksamhet i fråga om värdering av utländsk högre utbildning. Efter ansökan av individerna själva, arbetsförmedlingar eller enskilda högskoleenheter utfärdar UHÄ utlåtanden angående jämförelse av utländsk högskoleutbildning med svensk.

Utskottet har under de båda föregående riksmötena avstyrkt motionsyrkanden liknande det som är i fråga och därvid hänvisat till försöksverksamheten och en kommande utvärdering av denna. Samtidigt har utskottet strukit under det angelägna i att frågan om värdering av utländsk högre utbildning löses på ett tillfredsställande sätt.

Enligt vad utskottet nu erfarit har UHÄ under hittillsvarande försöksperiod byggt upp en samlad kunskap om vissa utländska utbildningssystem och om betygssättningen i olika länder. En första utvärdering av denna UHÄ:s verksamhet kommer att göras inför nästa anslagsframställning hösten 1986. Vidare planerar UHÄ att vid årsskiftet 1986-87 tillställa ca 500 personer, vilkas utländska meriter UHÄ värderat, frågor om vad avgivet utlåtande betytt för individens yrkesverksamhet eller fortsatta högre studier. Mot bakgrund av det redovisade anser utskottet att någon särskild åtgärd från riksdagens sida nu inte är påkallad. Därför avstyrker utskottet motion 1985/86:Ub827 yrkande 5.

Utskottet har i övrigt inte något att erinra mot medelsberäkningen under anslaget och hemställer

1. beträffande *ökad internationalisering inom högskolan m. m.*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Ub598 och 1985/86:Ub812 yrkande 3,

2. beträffande *anslagsbeloppet*
att riksdagen till *Vissa särskilda utgifter inom högskolan m. m.* med bifall till proposition 1985/86:100 och med avslag på motion 1985/86:Ub807 yrkande 6 för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 11 988 000 kr.,

3. beträffande *värdering av utländsk högre utbildning*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Ub827 yrkande 5.

Stockholm den 22 april 1986

På utbildningsutskottets vägnar

Georg Andersson

Närvarande: Georg Andersson (s), Helge Hagberg (s), Ylva Annerstedt (fp), Lars Svensson (s), Birgitta Rydle (m), Ingvar Johnsson (s), Barbro Nilsson (s), Lars Leijonborg (fp), Göran Allmér (m), Margareta Hemmingsson (s), Björn Samuelson (vpk), Marita Bengtsson (s), Birger Hagård (m), Jan Hyttring (c) och Marianne Andersson (c).

Reservationer

1. Översyn av högskolans anslags- och styrsystem (punkt 1, mom. 1)

Ylva Annerstedt (fp), Birgitta Rydle (m), Lars Leijonborg (fp), Göran Allmér (m), Birger Hagård (m), Jan Hyttring (c) och Marianne Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar "Utskottet har" och slutar "yrkande 33" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser det värdefullt att den länge aviserade översynen av högskolans anslags- och styrsystem nu påbörjats. Med tanke på att översynen bör göras snabbt kan utskottet acceptera att den sker inom utbildningsdepartementet. Resultaten av arbetet får visa om vissa frågor behöver belysas ytterligare och om detta bör göras i andra former t. ex. med representation för allmänna intressen och de berörda högskolemyndigheterna.

Översynen bör enligt utskottets mening göras utifrån vissa övergripande riktlinjer som dragits upp i de nu aktuella motionerna.

Universiteten och högskolorna bör få ett längre planeringsperspektiv. Därför bör införande av treåriga ramanslag prövas vid översynen. I detta sammanhang bör även formerna för en resursförstärkning under en treårsperiod övervägas i syfte att återställa högskolans kvalitet. Förslag bör därvid lämnas om till vilka områden förstärkningarna i första hand bör riktas. I översynen bör även övervägas hur högskoleenheternas arbete med förnyelse genom omprioritering och omfördelning av resurser kan underlättas.

Översynen bör resultera i ett nytt anslagssystem som ger högskoleenheter och institutioner möjlighet till en friare resursanvändning och en bättre överblick över sina resurser. Det bör prövas hur medel kan anvisas under färre anslag än i dag utan att möjligheterna försämras för riksdagen och regeringen att styra inriktningen i stort av grundläggande högskoleutbildning resp. forskning och forskarutbildning.

Linjesystemet bör utvärderas och förslag utarbetas till förenklingar i enlighet med vad som förordas i motionerna. Behoven av en mera detaljerad styrning från riksdag och regering kommer att kvarstå inom vissa områden, t. ex. inom utbildning för vård och undervisning, medan en större frihet kan tillåtas och vara till fördel både för samhället och de studerande inom andra områden såsom det tidigare filosofiska fakultetsområdet.

Ett mål för översynsarbetet bör vidare vara att med olika metoder minska högskolans administration. Ett förenklat beslutsfattande inom högskoleenheterna och regeländringar i syfte att minska byråkratin bör prövas.

Utskottet föreslår att riksdagen med anledning av motionerna 1985/86:Ub567 yrkande 1 i denna del, 1985/86:Ub803 yrkande 6 och yrkande 7 i denna del, 1985/86:Ub807 yrkandena 1 och 4, 1985/86:Ub812 yrkande 1 i denna del och 1985/86:Ub838 yrkande 33 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *översyn av högskolans anslags- och styrsystem*
att riksdagen med anledning av motionerna 1985/86:Ub567 yrkande 1 i denna del, 1985/86:Ub803 yrkande 6 och yrkande 7 i denna del, 1985/86:Ub807 yrkandena 1 och 4, 1985/86:Ub812 yrkande 1 i denna del och 1985/86:Ub838 yrkande 33 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. En organisation för att tillgodose regionala behov på högskolans område (punkt 1, mom. 2)

Ylva Annerstedt (fp), Birgitta Rydle (m), Lars Leijonborg (fp), Göran Allmér (m) och Birger Hagård (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar "Eftersom översynen" och slutar "till regionstyrelserna" bort ha följande lydelse:

Utskottet tar i det följande under punkt 3 i detta betänkande upp frågan om medelsanvisning till regionstyrelserna budgetåret 1986/87. Utskottet behandlar då också två yrkanden i motionerna 1985/86:Ub807 (fp) resp. 1985/86:Ub838 (m) om minskade resurser till regionstyrelserna detta budgetår. Utskottet vill emellertid redan nu uttala sin principiella uppfattning att regionstyrelserna bör avskaffas och att denna avveckling bör påbörjas redan under budgetåret 1986/87. Den aviserade översynen av högskolans anslags- och styrsystem bör således ha detta som utgångspunkt i vad gäller frågor om beslutsnivåerna inom högskolan och om ansvar för de regionala frågorna. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub567 yrkande 1 i denna del och med avslag på motionerna 1985/86:Ub803 yrkande 7 i denna del och 1985/86:Ub812 yrkande 1 i denna del som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *en organisation för att tillgodose regionala behov på högskolans område*
att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub567 yrkande 1 i denna del samt med avslag på motionerna 1985/86:Ub803 yrkande 7 i denna del och 1985/86:Ub812 yrkande 1 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. En organisation för att tillgodose regionala behov på högskolans område (punkt 1, mom. 2)

Jan Hyttring (c) och Marianne Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar "Eftersom översynen" och slutar "till regionstyrelserna" bort ha följande lydelse:

I den nyss påbörjade översynen av högskolans anslags- och styrsystem bör även frågor om de centrala och regionala beslutsnivåerna inom högskolan tas upp till prövning. Denna prövning bör ha som utgångspunkt att flera frågor än i dag som rör verksamhet och resursanvändning skall kunna avgöras på regional och lokal nivå. Detta bör medföra att regionstyrelserna tar över vissa uppgifter som nu handläggs av UHÄ. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub803 yrkande 7 i denna del och 1985/86:Ub812 yrkande 1 i denna del som sin mening ge regeringen till känna. Riksdagen bör således avslå motion 1985/86:Ub567 yrkande 1 i den del som avser avskaffande av regionstyrelserna. Till frågan om anslag till regionstyrelserna budgetåret 1986/87 återkommer utskottet under punkt 3 i detta betänkande.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *en organisation för att tillgodose regionala behov på högskolans område*

att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub803 yrkande 7 i denna del och 1985/86:Ub812 yrkande 1 i denna del samt med avslag på motion 1985/86:Ub567 yrkande 1 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. En strukturplan för högskolan (punkt 1, mom. 3)

Jan Hyttring (c) och Marianne Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar "Utskottet uttalade" och på s. 7 slutar "denna del" bort ha följande lydelse:

I anslutning till arbetet med översynen av högskolans anslags- och styrsystem bör även en strukturplan för högskolan utarbetas i enlighet med vad som anförs i motionerna 1985/86:Ub803 yrkande 8 och 1985/86:Ub812 yrkande 1 i denna del.

Det är nämligen enligt utskottets mening viktigt att en anpassning av utbildningsutbudet till det förväntade antalet studerande och till sysselsättningsmöjligheterna sker på ett välplanerat sätt. Genom en strukturplan för högskoleorganisationen bör vidare koncentrationen av den högre utbildningen motverkas. Besluten om nedläggningar av vissa högskoleutbildningar våren 1984 visar på vilket bräckligt underlag utomordentligt viktiga frågor avgörs. Det bör vara möjligt att under en tid dra ned utbildningsvolymen vid en enhet för att senare öka den igen när behoven växer. Riksdagen bör med bifall till de nämnda motionsyrkandena som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet här anfört.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *en strukturplan för högskolan*

att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Ub803 yrkande 8 och 1985/86:Ub812 yrkande 1 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. Tidigare beslutade besparingar inom högskolan budgetåret 1986/87 (punkt 1, mom. 4)

Ylva Annerstedt (fp) och Lars Leijonborg (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar "Utskottet anser" och slutar "och 1985/86:Ub816" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som förs fram i motion 1985/86:Ub807, nämligen att de föregående år beslutade besparingarna i första hand skall avse högskolornas administration och förvaltning. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Däremot bör riksdagen inte på det sätt som föreslås i motion 1985/86:Ub816 upphäva beslutet om besparingar inom högskolan.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *tidigare beslutade besparingar inom högskolan budgetåret 1986/87*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub807 yrkande 2 och med avslag på motion 1985/86:Ub816 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Rätt att till regeringen överklaga vissa beslut av lokal högskolemyndighet m. m. (punkt 1, mom. 5 och 6)

Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar "Som utskottet" och slutar "överklaga beslut" bort ha följande lydelse:

Den enskilde medborgarens möjligheter att anföra besvär över myndighetsbeslut bör enligt utskottets mening inte ytterligare begränsas. De bör i stället utvidgas för att öka den enskildes rättstrygghet. Besvärsärenden av politisk karaktär bör i sista hand avgöras av regeringen som i sin tur är ansvarig inför riksdagen. Rätten att till regeringen anföra besvär i fråga om beslut om tjänstetillsättning inom högskolan bör återinföras. Riksdagen bör således bifalla yrkande 2 i motion 1985/86:Ub578. Enligt utskottets mening bör riksdagen inte godkänna den i budgetpropositionen förordade inskränkningen i rätten att anföra besvär hos regeringen i övriga frågor där beslut fattats av lokal högskolemyndighet och där frågan har prövats av UHÄ. För vissa mindre ärendegrupper kan det finnas skäl att pröva en inskränkning. Om en sådan inskränkning skall göras bör emellertid regeringen för riksdagen presentera vilka ärendegrupper det gäller. Riksdagen bör således med bifall till yrkande 1 i motion 1985/86:Ub578 som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anfört.

dels att utskottets hemställan under 5 och 6 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *rätt att till regeringen överklaga vissa beslut av lokal högskolemyndighet*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub578 yrkande 1 och med anledning av proposition 1985/86:100 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. beträffande *rätt att till regeringen överklaga beslut i fråga om tjänster inom högskolan*
att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub578 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

7. En högskola för södra delen av Stockholms län (punkt 1, mom. 9)

Jan Hyttring (c) och Marianne Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar "Utskottet konstaterade" och slutar "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att en högskola för den södra delen av Stockholms län på ett verksamt sätt skulle medverka till att häva den regionala obalansen i länet i fråga om högre utbildning. Regeringen bör därför ta initiativ till en utredning om de praktiska och ekonomiska förutsättningarna för en sådan decentralisering av högskoleutbildningen i regionen. Vad utskottet anfört bör riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub839 yrkande 2 och med anledning av motion 1985/86:Ub620 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *en högskola för den södra delen av Stockholms län*
att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub839 yrkande 2 och med anledning av motion 1985/86:Ub620 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

8. Omfördelning av medel från det regionalpolitiska stödet till universitetet i Umeå (punkt 1, mom. 10)

Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar "Utskottet erinrar" och på s. 10 slutar "motion 1985/86:Ub817" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att högskolan har betydelse även för den regionala utvecklingen. För att kunna fylla denna roll måste högskolan tillföras resurser genom en långsiktig uppbyggnad. Särskilda regionalpolitiska satsningar medför ryckighet i planeringen och kan innebära svårigheter när det regionalpolitiska stödet efter några år skall ersättas av i vanlig ordning anvisade medel eller genom omprioriteringar. Riksdagen bör mot bakgrund av det anförda som sin mening ge regeringen till känna att medel till regionalpolitiskt stöd bör föras över till högskolan. Vid denna överföring bör särskild hänsyn tas till behovet av medel för utbildning, utveckling och forskning vid universitetet i Umeå. Riksdagen bör således bifalla motion 1985/86:Ub817.

dels att utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *omfördelning av medel från det regionalpolitiska stödet till universitetet i Umeå*
att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub817 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

9. Uttalande om de mindre högskolornas betydelse (punkt 1, mom. 13)

Jan Hyttring (c) och Marianne Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar "Mot bakgrund" och slutar "yrkande 9" bort ha följande lydelse:

Icke desto mindre finner utskottet det angeläget att i likhet med motionärerna betona vikten av de mindre högskolornas betydelse för fortbildning och vidareutbildning samt för näringslivet i den region där de är verksamma. Åtgärder för att konsolidera och vidareutveckla dessa högskolor är därför mycket angelägna. Exempel på sådana åtgärder har framförts i olika motioner bl. a. från centern, såsom en utbyggnad av kortare tekniska och ekonomiska högskoleutbildningar, ökade resurser för enstaka kurser vid de mindre högskolorna och ökade resurser för att lärare vid dessa högskolor skall kunna bedriva forskning. Den av centern föreslagna strukturplanen för högskoleväsendet skulle också kunna vara ett instrument att användas i arbetet med att trygga de mindre högskolornas utveckling. Vad utskottet nu anfört bör med bifall till motion 1985/86:Ub803 yrkande 9 ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 13 bort ha följande lydelse:

13. beträffande *uttalande om de mindre högskolornas betydelse*
att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub803 yrkande 9 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

10. En lågutbildningsutredning (punkt 1, mom. 15)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar "Utskottet hänvisar" och på s. 13 slutar "motion 1985/86:Ub510" bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer med vad som anförs i motion 1985/86:Ub510 om det omedelbara behovet av en lågutbildningsutredning. De förslag som framlagts av tillträdesutredningen och de undersökningar av den sociala rekryteringen till högre studier som legat inom denna utrednings uppdrag har inte den omfattning som behövs för att mekanismerna bakom den sociala snedrekryteringen skall kunna klarläggas. En ny särskild lågutbildningsutredning bör därför tillsättas. Den bör i sitt arbete självfallet ta till vara de resultat som tillträdesutredningen redovisat och de synpunkter på rekryteringsfrågorna som kommer fram i remissbehandlingen. Riksdagen bör med bifall till motion 1985/86:Ub510 som sin mening ge regeringen till känna att en särskild lågutbildningsutredning bör tillsättas och få direktiv för sitt arbete i enlighet med de riktlinjer som anges i motionen.

dels att utskottets hemställan under 15 bort ha följande lydelse:

15. beträffande *en lågutbildningsutredning*
att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub510 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar "Utskottet vill" och slutar "avslå motionerna" bort ha följande lydelse:

Den stora bristen på specialistutbildade läkare påvisas i motion 1985/86:Ub579. Enligt utskottets mening är det av rättviseskäl och sociala skäl nödvändigt att tillförsäkra människor i alla delar av landet en god tillgång på läkare. De har alla bidragit med skattemedel till den samhällsservice de bör ha rätt till. Det är därför nödvändigt att pröva fiera metoder för att komma till rätta med läkarbristen i vissa områden. En av de metoder som bör prövas är att avsätta ett visst antal antagningsplatser på läkarlinjen för sökande från bristområdena. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub579 och med anledning av motion 1985/86:Ub502 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 16 bort ha följande lydelse:

16. beträffande *tillträde till läkarutbildning*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub579 och med anledning av motion 1985/86:Ub502 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

12. Tillgodoräknande av behörighetskomplettering vid tillträde till högre utbildning (punkt 1, mom. 18)

Birgitta Rydle, Göran Allmér och Birger Hagård (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar "Slutligen föreslår" och slutar "tillträdesutredningens betänkande" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att betyg som kompletterats för behörighet till högskoleutbildning skall medräknas både när det höjer och när det sänker en sökandes betygsmedelvärde. Högskoleförordningen bör snarast ändras i enlighet härmed. Därmed rättas en uppenbar orättvisa till. Remissbehandlingen och beredningen av tillträdesutredningens betänkande bör således inte avvaktas innan denna ändring genomförs. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub604 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 18 bort ha följande lydelse:

18. beträffande *tillgodoräknande av betyg från behörighetskomplettering vid tillträde till högre utbildning*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub604 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

13. Andelen direktantagna studerande (punkt 1, mom. 19)

Ylva Annerstedt (fp), Birgitta Rydle (m), Lars Leijonborg (fp), Göran Allmér (m) och Birger Hagård (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar "Utskottet anser" och slutar "motion 1985/86:Ub567" bort ha följande lydelse:

I avvaktan på att ett nytt tillträdessystem genomförs bör direktantagningskvoten för studerande från gymnasieskolan höjas till 50 % fr. o. m. vårterminen 1987. Riksdagen bör således bifalla yrkande 3 i motion 1985/86:Ub567.

dels att utskottets hemställan under 19 bort ha följande lydelse:

19. beträffande *andelen direktantagna studerande*
att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub567 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

14. Regionstyrelserna för högskolan (punkt 3)

Ylva Annerstedt (fp), Birgitta Rydle (m), Lars Leijonborg (fp), Göran Allmér (m) och Birger Hagård (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 16 börjar "Som utskottet" och slutar "under anslaget" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas syn på regionstyrelserna och anser att riksdagen nu bör fatta principbeslut om att regionstyrelserna skall avvecklas fr. o m. budgetåret 1986/87. Riksdagen bör begära att regeringen återkommer till riksdagen med en avvecklingsplan. En sådan avvecklingsplan medverkar till en avbyråkratisering av högskolan och innebär en besparing om 9,5 milj. kr. Utskottet föreslår att riksdagen, med anledning av motionerna 1985/86:Ub807 yrkande 3 och 1985/86:Ub838 yrkande 35 samt med avslag på proposition 1985/86:100, anvisar 3 489 000 kr. under anslaget för nästa budgetår att användas för avvecklingen och överföring av vissa arbetsuppgifter till andra beslutande högskoleorgan.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

beträffande *anslagsbeloppet*
att riksdagen till *Regionstyrelserna för högskolan* med anledning av motionerna 1985/86:Ub807 yrkande 3 och 1985/86:Ub838 yrkande 35 samt med avslag på proposition 1985/86:100 för budgetåret 1986/87 anvisar ett förslagsanslag av 3 489 000 kr.

15. Ökad internationalisering inom högskolan m. m. (punkt 8, mom. 1)

Jan Hyttring (c) och Marianne Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 18 börjar "Med hänvisning" och slutar "yrkande 3" bort ha följande lydelse:

De åtgärder som sålunda redan vidtagits i syfte att främja internationalisering inom högskolan är av stort värde, men enligt utskottets uppfattning är det angeläget att därutöver vidta åtgärder av det slag som förordas i motion 1985/86:Ub812. Regeringen bör därför ge UHÄ i uppdrag att skyndsamt pröva sådana frågor som tillgodoräknande av utländska studier i svenska examina, ökade kvoter för utländska studenter, införande av kompletterande kurser för svenska studenter som söker till utländsk utbild-

ning och andra åtgärder för att främja jämförbarheten mellan svenska och utländska examina. Som framhålls i motionen är det särskilt viktigt att främja ett nordiskt studerandeutbyte. Vad utskottet nu anfört bör riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub812 yrkande 3 och med anledning av motion 1985/86:Ub598 ge regeringen till känna. I den mån de här aktualiserade åtgärderna kräver särskilda resurstillskott bör regeringen återkomma till riksdagen i denna fråga. Det finns därför inte anledning att nu anvisa ytterligare medel såsom föreslås i motion 1985/86:Ub812, vilken därför bör avslås.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *ökad internationalisering inom högskolan m. m.*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Ub812 yrkande 3 och med anledning av motion 1985/86:Ub598 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

16. Anslagsbeloppet under Vissa särskilda utgifter inom högskolan m. m. (punkt 8, mom. 2)

Ylva Annerstedt (fp) och Lars Leijonborg (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 18 börjar "Med hänvisning" och slutar "yrkande 3" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det är värdefullt att UHÄ och Svenska institutet inom sin ordinarie verksamhet och institutet även genom regeringens uppdrag arbetar för att utveckla verksamheten med internationalisering inom högskolan. Något särskilt uttalande av den art som yrkas i motionerna 1985/86:Ub598 och 1985/86:Ub812 yrkande 3 behöver enligt utskottets mening inte göras. Däremot anser utskottet att internationaliseringsarbetet redan nästa budgetår behöver tillföras ytterligare resurser. Riksdagen bör därför med bifall till yrkande 6 i motion 1985/86:Ub807 anvisa 2,5 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen till *Vissa särskilda utgifter inom högskolan m. m.* med bifall till motion 1985/86:Ub807 yrkande 6 och med anledning av proposition 1985/86:100 för budgetåret 1986/87 anvisar ett reservationsanslag av 14 488 000 kr.,

Liber Tryck AB Stockholm 1986